

טיפול רפואי מותאם אישית - מניעת אשפוזים חוזרים

רחלי חן ארבלי, חגית מדמוני -
מינהלת הסיעוד במכבי שירותי בריאות מחוז דרום

רקע:

אשפוזים חוזרים בבתי חולים מהווים תופעה עולמית וארצית הפוגעת באיכות חייו של המטופל ומשפחתו, חשיפה לזיהומים וירידה בתפקוד המטופל. אשפוזים חוזרים גורמים לעומסים במחלקות בתי החולים וכן מהווים עומס כלכלי על מערכת הבריאות אשר דלה במשאבים.

אשפוז חוזר מוגדר כחזרה לאשפוז במחלקות פנימיות, פנימית מוגברת, טיפול נמרץ כללי, לב ונשימתי תוך 30 יום מעת שחרור מאשפוז בסיס. הסיבות לאשפוזים חוזרים מגוונות. בפריפריה משאב מיטות האשפוז מוגבל: 4 בתי חולים המתפרסים על שטח גאוגרפי רחב מאוד, ולכן מטופלים רבים משתחררים לביתם טרם סיימו את הטיפול כראוי והחלימו ולעיתים מטופלים אלו חוזרים לאשפוז עקב כך, דבר היוצר גלגל חוזר של עומס על מערכת הבריאות. כמו כן, אי הבנה של המלצות רפואיות הניתנות במחלקה ואי שמירת רצף טיפולי בין בית החולים לקהילה, ו/או חוסר היענות של המטופל להמשך הטיפול שהומלץ מעלים את הסיכויים לאשפוז חוזר.

מטרות:

1. הידוק ממשקי העבודה בית חולים-קהילה. 2. איתור מטופלים בעלי אשפוזים חוזרים בקהילה ובבית החולים. 3. בניית תוכנית התערבות מותאמת אישית.

השיטה:

יצירת דוח חודשי לצוותים המשקף מטופלים עם מעל 3 אשפוזים בשנה צפה. הכשרת צוותים בבית החולים ובקהילה לאיתור מטופלים עם פוטנציאל לאשפוז חוזר. בניית 12 צוותים רב מקצועיים ייעודיים לטיפול במניעת אשפוזים חוזרים במרחבים במכבי שירותי בריאות מחוז דרום. ישיבות חודשיות במרחבים ובניית תוכנית התערבות מותאמת אישית לכל מטופל (תרשים 1).

תוצאות:

אופיין דוח חודשי ששיקף בשנה צפה מטופלים עם אשפוזים חוזרים. הוקמו 12 צוותים רב מקצועיים במחוז דרום, אשר מתכנסים אחת לחודש ומנתחים דוח של אשפוזים חוזרים ובונים תוכנית התערבות מותאמת אישית לכל מטופל. עליה באיתור מטופלים בעלי פוטנציאל עם אשפוז חוזר ע"י אחיות הקש"ב של מכבי בבתי החולים, והעברתם להמשך טיפול בקהילה ליחידה הרלוונטית בהתאם לצורכי המטופל, והכוונה למוסדות טיפול המשכיים כגון המערך הגריאטרי, הוספיס, איזון סימפטומים ואשפוז בית, המהווים חלופה לאשפוז חוזר ומסייעים בשמירת רצף הטיפול ב"ח-קהילה, ואף מונעים מלכתחילה פנייה של המטופל למיון. במחצית מהמרחבים ניתן לראות ירידה ממוצעת בכ-5% מהאשפוזים החוזרים, ובכל 12 המרחבים מתקיימים דיוני צוות בניית תוכניות וביצוע התערבויות (תרשים 2).

סיכום:

המעבר בין בית החולים לקהילה הינו חוליה חלשה ומטופלים רבים נופלים בין הכיסאות. 20% מהאשפוזים במחלקות הפנימיות הם אשפוזים חוזרים בתוך חודש. לתופעה זו מחיר כבד בהיבטים רבים, בריאות ורווחה של המטופל ומשפחתו, ובהיבטים לאומיים וכלכליים. מטרת הפרויקט הפועל במכבי שירותי בריאות מחוז דרום הינה לשחרר את המטופל מבית החולים לקהילה בצורה מיטבית ומותאמת אישית, תוך שמירה על איכות הטיפול וחיסכון במשאבים.